

ΠΡΩΤΕΣ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ ΤΩΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΗΜΕΝΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΓΙΑ ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΚΡΑΤΟΥΣ

(σχ. βιβλ. σελ.33-34)

A. ΜΟΡΦΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΜΕ ΤΟΠΙΚΟ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Προϋποθέσεις εδραίωσης της Επανάστασης

- Πολεμική προετοιμασία
- Ανεφοδιασμός ελληνικών στρατευμάτων
- Πολιτική οργάνωση των απελευθερωμένων περιοχών
- Διαχείριση των εθνικών γαιών ή εθνικών κτημάτων¹

Τις ανάγκες αυτές ανέλαβαν να καλύψουν οι **ΤΟΠΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ**

Τοπικοί οργανισμοί:

- Ήταν πολιτικοί σχηματισμοί τοπικού χαρακτήρα, ένα είδος τοπικών κυβερνήσεων.
- Ελέγχονταν από τους:
 - ο Προεστούς
 - ο Φαναριώτες
 - ο Ιεράρχες
- Η παρουσία εκπροσώπων των κατώτερων τάξεων ήταν σπάνια σε αυτούς.

Οι σημαντικότεροι τοπικοί οργανισμοί:

- Η Πελοποννησιακή Γερουσία (συστάθηκε με πρωτοβουλία Πελοποννήσιων προεστών, δίχως τη συμμετοχή κανενός άλλου φορέα του Αγώνα).
- Η Γερουσία της Δ. Χέρσου Ελλάδος (διοικούσε τη Δ.Στερεά Ελλάδα) (με επικεφαλής τον Φαναριώτη Αλέξανδρο Μαυροκορδάτο).
- Ο Άρειος Πάγος (διοικούσε την Αν. Στερεά Ελλάδα) (με επικεφαλής τον Φαναριώτη Θεόδωρο Νέγρη).

Τοπικοί οργανισμοί και διαμάχες για την εξουσία

- Αν και η συγκρότηση των τοπικών οργανισμών βοήθησε στην αντιμετώπιση ορισμένων προβλημάτων, έφερε εντούτοις στην επιφάνεια και διαμάχες: Το πρόβλημα ήταν **ποιος θα διαχειρίζεται την εξουσία**
- Την εξουσία διεκδικούσαν δύο μεγάλες ομάδες:
 - Οπλαρχηγοί και Φιλικοί
 - Φαναριώτες, προεστοί, ιεράρχες
- Το καλοκαίρι του 1821 έφτασε στην Πελοπόννησο ο Δημήτριος Υψηλάντης (αδελφός του Αλ. Υψηλάντη) για να αναλάβει την ηγεσία του Αγώνα
- Αρκετοί οπλαρχηγοί και Φιλικοί, που κατηγορούσαν τους προεστούς, τους Φαναριώτες και τους ιεράρχες ότι προσπαθούσαν να μονοπωλήσουν τη διαχείριση της εξουσίας, συσπειρώθηκαν γύρα από τον Υψηλάντη.
- Όταν οι προεστοί αρνήθηκαν να συνεργαστούν με τον Υψηλάντη, οι εξοργισμένοι αγωνιστές τους απείλησαν με σφαγή δύο φορές.
- Σώθηκαν όμως χάρη στην επέμβαση του Θ. Κολοκοτρώνη.

Η ανάγκη ενιαίας διεύθυνσης του Αγώνα οδήγησε σύντομα:

- στην απόφαση κατάργησης των τοπικών οργανισμών
- στην δημιουργία κεντρικής διοίκησης.

Έτσι:

- **προκηρύχθηκαν** εκλογές για την ανάδειξη παραστατών, δηλαδή εκπροσώπων του λαού που θα αποτελούσαν την Εθνική Συνέλευση.

B. Η Α' Εθνοσυνέλευση:

- 1) Έγινε κοντά στην **Επίδαυρο** (Δεκέμβριος 1821- Ιανουάριος 1822).
- 2) Έμεινε γνωστή ως **Εθνοσυνέλευση της Επίδαυρου**.

¹ Οι **εθνικές γαίες** ή **εθνικά κτήματα** ήταν οι ακίνητες οθωμανικές περιουσίες που είχαν περάσει στον έλεγχο των Ελλήνων.

- 3) Ψήφισε το **πρώτο ελληνικό σύνταγμα**, γνωστό ως **Σύνταγμα της Επιδαύρου**². Ήταν ένα κείμενο έντονα επηρεασμένο από τα συντάγματα της Γαλλικής επανάστασης, με το οποίο ανακηρυσσόταν η ελληνική ανεξαρτησία και θεσπιζόταν το πολίτευμα της αβασίλευτης δημοκρατίας. Η τελευταία ρύθμιση αποτελούσε μοναδική εξαίρεση σε όλη την Ευρώπη, όπου επικρατούσε τότε η βασιλεία.
- 4) Έσπευσε να διακηρύξει ότι **η Επανάσταση ήταν εθνική** και δεν είχε κοινωνικοανατρεπτικές προθέσεις, ακριβώς επειδή σε όλη την Ευρώπη επικρατούσε βασιλεία.
- 5) Ορίστηκε ότι η διοίκηση θα αποτελούνταν από δύο σώματα με ετήσια θητεία:
 - το **Εκτελεστικό** (δηλ. η κυβέρνηση), με 5 μέλη και πρόεδρο τον **Αλ. Μαυροκορδάτο**.
 - το **Βουλευτικό**³, με 70 μέλη και πρόεδρο τον **Δημ. Υψηλάντη**.

Γ. Η Β' Εθνοσυνέλευση:

- 1) Έγινε (Μάρτιος-Απρίλιος 1823) στο **Άστρος** της Κυνουρίας **σε συνθήκες πολιτικής έντασης**.
- 2) Εγκρίθηκε μια νέα, ελαφρώς τροποποιημένη, εκδοχή του Συντάγματος της Επιδαύρου, ο **Νόμος της Επιδαύρου**⁴.
- 3) Καταργήθηκαν όλοι οι τοπικοί οργανισμοί
- 4) Καταργήθηκε και το αξίωμα του αρχιστρατήγου που έφερε ως τότε ο Θ. Κολοκοτρώνης
- 5) Πρόεδρος του Εκτελεστικού ορίστηκε ο Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης
- 6) Πρόεδρος του Βουλευτικού ορίστηκε ο Αλ. Μαυροκορδάτος.

Δ. Ο ΕΜΦΥΛΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

Η πολιτική ένταση → οδήγησε σε εμφύλια σύρραξη.

Αυτή η εμφύλια σύρραξη εκδηλώθηκε το **φθινόπωρο του 1823** αρχικά ως σφοδρή πολιτική σύγκρουση, αργότερα ως ανοιχτή ένοπλη αναμέτρηση.

Φάσεις του εμφυλίου πολέμου:

Α' φάση: Φθινόπωρο του 1823- Καλοκαίρι του 1824

Β' φάση: Ιούλιος του 1824- Ιανουάριος του 1825

Την εμφύλια διαμάχη γέννησαν:

- 1) Οι αντιθέσεις ανάμεσα
 - α) στους Έλληνες που προεπαναστατικά διέθεταν εξουσία και τώρα επιδίωκαν να τη διατηρήσουν και β) σε εκείνους που αναδείχθηκαν στα πεδία των μαχών και θεωρούσαν αυτονόητο δικαίωμά τους την πρωταγωνιστική συμμετοχή τους στα κοινά.
- 2) οι τοπικιστικές αντιθέσεις
- 3) οι διαφωνίες για τη διαχείριση των χρημάτων του δανείου που είχε συναφθεί στην Αγγλία.
- 4) οι καθαρά προσωπικές αντιπαλότητες και φιλοδοξίες.

Στην Α' φάση του εμφυλίου πολέμου (φθινόπωρο 1823-καλοκαίρι 1824):

- Συγκρούστηκαν **δύο παρατάξεις**
 - ο Η μία με επικεφαλής το Θ. Κολοκοτρώνη (πρόεδρο του Εκτελεστικού)
 - ο Η άλλη με επικεφαλής τον Αλ. Μαυροκορδάτο (πρόεδρο του Βουλευτικού). Έτσι:
- Οι πιο ισχυροί πρόκριτοι της Πελ/νησου και της Ύδρας υποστήριζαν τον Αλ.Μαυροκορδάτο
- Ο Κολοκοτρώνης αναγκαστικά υποχώρησε.

Στη Β' φάση του εμφυλίου πολέμου (Ιούλιος 1824-Ιαν.1825):

- Ο Μαυροκορδάτος & Υδραίοι συμμάχησαν με Ι. Κωλέτη, ο οποίος επηρέαζε πολλούς οπλαρχηγούς της Στερεάς Ελλάδας.
- Οι Πελοποννήσιοι πρόκριτοι:

² Υπήρξε το πρώτο ελληνικό σύνταγμα που ψηφίστηκε από την Α' Εθνοσυνέλευση. Με αυτό ανακηρυσσόταν η ελληνική ανεξαρτησία και θεσπιζόταν το πολίτευμα της αβασίλευτης δημοκρατίας.

³ **Εκτελεστικό- Βουλευτικό:** Ήταν δύο σώματα που ασκούσαν τη διοίκηση του επαναστατημένου έθνους και προέκυψαν από τις διατάξεις της Α' Εθνοσυνέλευσης της Επιδαύρου (Δεκ.1821-Ιαν. 1822) με την εφαρμογή της αρχής της διάκρισης των εξουσιών. Το **Βουλευτικό** αποτελούνταν από 70 μέλη πληρεξουσίου, αντιπροσώπους με λίγα λόγια από διάφορα μέρη της Ελλάδας, ενώ το **Εκτελεστικό** είχε ως έργο του την άσκηση της εκτελεστικής εξουσίας και ήταν πενταμελές όργανο, που τα μέλη του εκλέγονταν από συνέλευση. Η διάρκεια της θητείας τόσο για το Βουλευτικό όσο και για το Εκτελεστικό ορίστηκε για ένα έτος.

⁴ Πήρε το όνομα «**Νόμος της Επιδαύρου**» προκειμένου να υπογραμμίσει τη συνέχειά του σε σχέση με το πρώτο σύνταγμα του Αγώνα. Πιο πυκνό και πιο άρτιο από το αντίστοιχο της Επιδαύρου, περιλάμβανε 99παραγράφους και εξακολουθούσε να χαρακτηρίζεται προσωρινό.

- Παραμερίστηκαν από τους Στερεοελλαδίτες και τους νησιώτες στο Εκτελεστικό
- Συμμάχησαν με τον Κολοκοτρώνη
- Οι Ρουμελιώτες εισέβαλαν στην Πελοπόννησο και προκάλεσαν μεγάλες καταστροφές
- Οι Πελοποννήσιοι αναγκάστηκαν να συνθηκολογήσουν
- Ο Θ. Κολοκοτρώνης φυλακίστηκε και ο Οδ. Ανδρούτσος δολοφονήθηκε.

Συνέπειες του εμφυλίου πολέμου

- Μεγάλο θύμα του εμφυλίου πολέμου υπήρξε η ίδια η επανάσταση
- Ενώ οι Έλληνες αλληλοσκοτώνονταν
 - Ο τουρκικός στόλος κατέστρεψε την **Κάσο** και τα **Ψαρά**
 - Τα αιγυπτιακά στρατεύματα αποβιβάζονταν στην Πελοπόννησο.

Ε. Η Γ' Εθνοσυνέλευση:

- 1) Συγκλήθηκε το 1826 στην Επίδαυρο, αλλά διαλύθηκε σχεδόν αμέσως, όταν έγινε γνωστή η πτώση του Μεσολογγίου.
- 2) Σύγκλήθηκε ξανά την άνοιξη του **1827**, στην **Τροιζήνα**.
- 3) Εξέλεξε **κυβερνήτη της Ελλάδας τον Ιωάννη Καποδίστρια**, με θητεία επτά (7) ετών.
- 4) Ψήφισε το **Πολιτικό Σύνταγμα της Ελλάδας**, το οποίο:
 - α) βασιζόταν στην αρχή της διάκρισης των εξουσιών
 - β) διαπνεόταν από φιλελεύθερες ιδέες και
 - γ) ήταν το πιο δημοκρατικό σύνταγμα της εποχής του.